

ÅRSPLAN FOR ÅNEBY BARNEHAGE 2019-20

Åneby barnehage

RAUSHET

REDELIGHET

RESPEKT

Sagt av gutt 4 år:

*Døren må være stor nok
til at alle
kan slippe inn.*

Mangfold, likeverd, respekt

Med skrubbsår på knærne og stjerner i øynene.

Motto for Nittedalsbarnehagene
Illustrasjonene er fra Pedagogisk plattform,
tegnet av Peder Hornseth Nygård.

Innholdsfortegnelse	2
Kapittel 1 Fakta om Åneby barnehage	3
Kapittel 2 Faglig forankring.	4
BARNEHAGENS PEDAGOGISKE INNHOLD	
Om kompetanseutvikling og progresjon	5
Kapittel 3 «De voksne skal passe på oss» Jente 3,5år	
Om omsorg	5
Med skrubbsår på knærne og stjerner i øynene	6
Gode ord virker – Løsningsfokusert tilnærming	7
Kapittel 4 «Vær glad i meg for den jeg er»	
Etikk, likeverd, raushet, redelighet og respekt	8
Mer enn bare ord?	8
«Døren må være stor nok til at alle kan slippe inn» Gutt 4 år	9
Kapittel 5 «Vi skal få leke og ha det morsomt»	
Den gode barndom.....	10
Den gode voksne.....	10
Tid til lek og vennskap	12
Læring	12
«Jeg må få tid til å tenke selv – og få lov til å gjøre selv»	
Om danning, demokrati og medvirkning	13
Kapittel 6 Bærekraft	16
Kapittel 7 Livsmestring og helse	
«Det var kilometer god mat i dag» - Gutt 2år	17
«Hvorfor så du det ikke? –Hvorfor gjorde du ingenting?»	18
Kapittel 8 Overganger fra hjem til bhg, fra avd til avd, fra bhg til skole.....	19
Kapittel 9 Barnehagen som lærende organisasjon	20
Plandokumenter, dokumentasjon, vurdering	21
Kapittel 10 Foreldresamarbeid	22
VEDLEGG TIL VIRKSOMHETSPLANEN	25
Vedlegg 2 Handlingsplan mot krenkelse / mobbing	27
Vedlegg 3 Foreldrenes medansvar for et inkluderende miljø i barnehagen.....	29

Kapittel 1 Fakta om Åneby barnehage

Eier: Nittedal kommune.
Offisiell byggestart: 19.08.2015
Åpningsdag: 01.08.2016
Offisiell åpning: 29.09.2016
Adresse: Blikrudveien 8,
1484 Hakadal
Telefon: 67 07 01 58

Godkjent leke-og oppholdsareal

- Inne: 121 m²
- Ute: 1931 m²

Tre avdelinger:

- *Nysgjerrigheten*
- *Undringen*
- *Oppmerksomheten*

Bakgrunn for valg av avdelingsnavnene

- *Nysgjerrigheten og Undringen:*

Det er viktig at vi støtte og oppmuntre barna når de er klare for å utforske verden.. Vi skal anerkjenne nysgjerrigheten deres, la oss begeistre og undre oss sammen med dem i visshet om at dette også er viktig for barnet og samfunnet i fremtiden.

- *Oppmerksomheten:*

Hverdagen i samfunnet blir mer og mer preget av ytre fokus og høyt tempo. Arbeid med

Oppmerksomt nærvær / å være her og nå har vist seg å ha gunstig effekt på følelsesmessig og sosial utvikling, konsentrasjons- og læringsevne. Vi skal gi barna anledning til å gire ned tempoet, til å være «tilstede her og nå» og gi mulighet for ro og hvile.

Navn på andre rom:

- *Regnbuen* – et rom for vannlek og maling
- *Roligheten* – et rom for en liten gruppe barn for avslapning, lesing, sanseopplevelser og rolig lek.
- *Muligheten* – et rom med plass for en større gruppe barn. (Her har vi også et «lekotek» med spill og leker til utforskning av matematikk og fysikk.
- *Stjernevrømmelen* – fellesrom med scene til teater, rollespill, fysisk aktivitet og et rom for felles arrangementer for hele barnehagen. Her har vi også kjøkken og plass til å spise.
- *Lystigheten* – personalrom
- *Sannsynligheten* – arbeidsrom
- *Utfordringen* – styrers kontor

Kapittel 2 Faglig forankring

Lover, forskrifter og andre føringer for det pedagogiske arbeidet

FN's konvensjon om barns rettigheter

<https://www.unicef.no/barnekonvensjonen>

Hovedprinsippet i barnekonvensjonen er at barnets beste skal komme først og skal sikre at barn blir behandlet som individer med egne rettigheter.

Lov om barnehager

[Lov om barnehager](#) skal sikre barn i norske barnehager et likeverdig, kvalitativt godt pedagogisk tilbud. Lovens viktigste forskrift er:

Forskrift til loven:

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017), også kalt [Rammeplanen](#)

Rammeplanen gir personalet en forpliktende ramme for det pedagogiske arbeidet – innhold og arbeidsmetoder og skal sikre kvalitet i alle norske barnehager.

Pedagogisk plattform

De kommunale barnehagene har utarbeidet en felles pedagogisk plattform som skal hjelpe til at hver enkelt av oss hver dag tenker hva *jeg kan gjøre i dag for at barnet skal ha de beste rammer for å oppdage, utforske og utvikle seg i lek med andre barn.*

Fra Nittedal kommune

Kommunens kjerneverdier

RAUSHET, REDELIGHET, RESPEKT

Styringsmål for kommunen¹

Gode tjenester

God folkehelse

Rent miljø

Stolt nittedalsidentitet

Levende lokaldemokrati

Gode prosesser

Kompetente og motiverte medarbeidere

Sunn økonomi

Andre føringer

Nittedal kommune har utarbeidet kvalitetsdokumenter og rutiner for arbeidet med barn og unge i Nittedal kommune. Mange av disse er tilgjengelige på kommunens hjemmeside.

BARNEHAGENS VIRKSOMHETSPLAN

Virksomhetsplanen er personalets arbeidsredskap samtidig som den skal gi foreldre og andre interesserte innsikt i barnehagens grunnleggende syn på arbeidet i barnehagen.

¹ 1. Gode tjenester 2. God folkehelse 3. Rent miljø 4. Stolt nittedalsidentitet 5. Levende lokaldemokrati 6. Gode prosesser 7. Kompetente og motiverte medarbeidere 8. Sunn økonomi

BARNEHAGENS PEDAGOGISKE ARBEID

Kompetanseutvikling

Vi er inne i en tid der det skjer stor faglig utvikling og forskning på barnehageområdet. I tråd med dette satses det stort på utvikling av kvalitet i barnehagene både nasjonalt og kommunalt.

Dette påvirker hvilke fokusområder som velges ut for arbeidet i personalgruppen².

Se også kap.20 *Barnehagen som lærende organisasjon* s.20

Om progresjon

Rammeplanen sier at vi skal tydeliggjøre progresjon i arbeidet i barnehagen.

For oss er det viktig at progresjon følger barnet, ikke som en fast ramme rundt de ulike aldergruppene. Vi vil derfor forsøke å vise progresjon som en trapp der barna kan bevege seg oppover i trappetrinnene og få nye utfordringer etter erfaring, alder og modenhet. Det er viktig at vi stimulerer barna og gir inspirasjon og utfordringer innenfor det enkelte barns utviklingsområde. Det krever at vi kjenner barna og deres ståsted og i samarbeid med foreldrene følger hver enkelts utvikling.

Kapittel 3 «De voksne skal passe på oss»

Jente 3,5år

Om omsorg

Omsorg skjer i møtet mellom mennesker. Omsorg er grunnlaget for vårt arbeid og avgjørende for trivsel, glede, mestring, og utvikling. Vi har som ansatte ansvar for å skape et omsorgsfullt klima.

Å være gode og profesjonelle omsorgspersoner betyr for oss i Åneby barnehage

- å gi barna nærhet, godhet og trygghet, vise at vi bryr oss om dem og vil dem vel.
- at vi er tydelige og sier fra når noe ikke er greit, men på en god måte – STØRRE, STERKERE, KLOKERE, MEN GOD³
- å bidra til å styrke barnas tro seg selv og tillit til omgivelsene
- å støtte barnet i dets utvikling og være veileder i utviklingen av sosial kompetanse
- å gi utfordringer, gjøre barna nysgjerrige på livet, og tilby et godt læringsmiljø

Jeg får tørr
bleie, mat og
søvn.

De passer
på meg og jeg
får trøst

Jeg får tid og ro.

Jeg blir sett og
inkludert.

Jeg får gjøre
selv, og jeg får
prøve og feile.

individuell utvikling.
Jeg får være meg.

Jeg får
utfordringer.

Jeg får hjelp
med følelsene
mine.

² se vedlegget 2018-19 *Årskalender for Åneby barnehage*.

³ Uttrykket er hentet fra boken [Se barnet innenifra](#)

Trygghetssirkelen

Vi jobber etter en modell kalt [Trygghetssirkelen](#). Den viser til avhengighetsforholdet mellom to grunnleggende behov:

1. Barnets behov for gode og trygge tilknytninger til voksne og til behov for beskyttelse. (Voksne som er til stede som «en trygg havn».)
2. Barnets behov for å utforske, for å undersøke, mestre verden og være selvstendig. (Voksne som er til stede som en «trygg base».)

Dette forteller oss om betydningen av at vi er voksne som er tilstedeværende for barna, som barna kan knytte følelsesmessige bånd til⁴ og som gir barna den omsorg de trenger ut i fra hvor de befinner seg i trygghetssirkelen.

Mål:

- Barnet søker til oss når det trenger beskyttelse, trøst, og hjelp til å organisere følelsene sine. (Vi er en «trygg havn» for barna).
- Vi er tilgjengelige for barnet når det trenger støtte, hjelp, oppmuntring når det vil undersøke og mestre verden. Barna kommer til oss når de trenger å «lade batteriene».

Med skrubbsår på knærne og stjerner i øynene⁵

Har du sett «stjernene» i barnas øyne når de prøver og prøver og til slutt får det til? Det møter motgang / «skrubbsår», men så blir gleden over å mestre desto større.

Her er noen eksempler på hva mottoet betyr for oss:

Gi utfordringer. Oppmuntre barnet til å prøve igjen om det ikke mestrer ved første forsøk.

Ikke blande oss inn når barnet av eget initiativ prøver å få til noe, men oppmuntre det hvis det strever

Barnet må ikke fritas for alt av «fartshumper»

Vi må gi barnet mulighet til å «klare selv» utifra tanken om at alt vi gjør for barnet, fratar det muligheten til å mester/»klare selv».

Vi må tåle å se at barnet ikke får til med en gang, og vi må tåle barnets frustrasjon når det ikke får dekket sine behov umiddelbart.

Vi må tåle at det tar lengre tid når barnet skal delta og klare selv

Vi må gi barnet mulighet til å «klare selv» utifra tanken om at alt vi gjør for barnet, fratar det muligheten til å mester/»klare selv».

Barna må få mulighet til å ordne opp i uoverensstemmelse, trøste hverandre o.l., men voksne skal alltid være tilgjengelige for å hjelpe og involvere oss hvis barna ikke er likeverdige partnere.

⁴ Barnehaugen har tatt i bruk en bok [Se barnet innenifra](#) som på en god måte skaper refleksjoner rundt betydningen av voksnes væremåte.

⁵ Felles motto for Nittedalsbarnehagene (de private og kommunale barnehagene i Nittedal).

Gode ord virker

Løsningsfokusert tilnærming = LØFT

Vi jobber etter en metode kalt LØFT der vi flytter oppmerksomheten fra det barnet, kollegaer og andre som vi møter ikke får til, til å ha fokus på, bekrefte og synliggjøre det som går bra.

Hva legger jeg merke til, hva snakker jeg om, hva er jeg god på?

LØFT skal være en hjelp til å utnytte barnas og personalets ressurser og sterke sider.

Det vi tror,
påvirker det vi
leter etter og
snakker om.

Fokus på det vi får
til, ikke på det vi
ikke får til.

LØFT for deg,
gir LØFT til meg.
LØFT for voksne,
gir LØFT for barn.

Atferd som gis
oppmerksomhet,
gjentar seg.

Du trenger ikke
forstå problemet for
å løse det. Finn
heller nøkkelen til
løsning.

"Når jeg får høre at
jeg gjør noe bra, får
jeg lyst til å gjøre
enda mer bra!

Det du tror om meg,
slik du er mot meg,
hvordan du ser på
meg, hva du gjør mot
meg – slik blir jeg.

Gode ord virker!

**Det er nyttigere å fokusere på det som virker enn det som ikke virker!
Hva er ditt fokus?**

Kapittel 4 «Vær glad i meg for den jeg er»

Etikk, likeverd, raushet, redelighet og respekt

Fra personalmøte 2/10-2016

For oss handler dette om **toleranse** for forskjellighet, å **se verdiene** i forskjellighet, og vissheten om at alle er like mye verd.

For oss handler det om anerkjennelse av at barns perspektiv er like verdifullt som de voksnes.

For oss handler det om respekt for den enkelte uansett personlighet, alder, etnisitet, religion og livssyn, utdanning, seksuell legning, utseende, kultur, ferdigheter og funksjonsdyktighet.

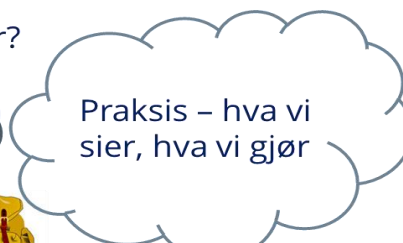
For oss handler det om at vi har et profesjonelt ansvar for å møte alle med respekt! Også når vi blir utfordret, er uenige, må sette grenser eller er slitne.

..og det handler om raushet for forskjellighet,; «raushet for at andre tenker og gjør annerledes enn meg». Kombinert med LØFT-tenkning blir dette en væremåte og kultur som kjennetegner Åneby barnehage.

Mer enn bare fine ord?

Fra fine ord

Lyse eller mørke tanker?

Raushet
Redelighet Respekt

Personalet skal

- Personalet skal være åpne på at vi ikke alltid får det til og til å tørre å ta opp det vi opplever av utfordringer og etiske dilemmaer. Vi kan bruke modellen vår *Fra fine ord til praksis*. Hva er det som påvirker mine handlinger eller tanker. (Hvilke «mørke tanker» oppstår? Hva er det som «trigger meg»? Når slår «haimusikken»⁶ inn?
- Vi skal i møtet med andre hjelpe hverandre å ha fokus på raushet, LØFT-tankegang og troen på at vi vil hverandre vel.
- Temaet tas opp i fellesskap minst 1 gang i året med påminnelse om vårt profesjonelle ansvar i samspill med andre.
- Buke praksisfortellinger / case.

«Døren må være stor nok til at alle kan slippe inn»

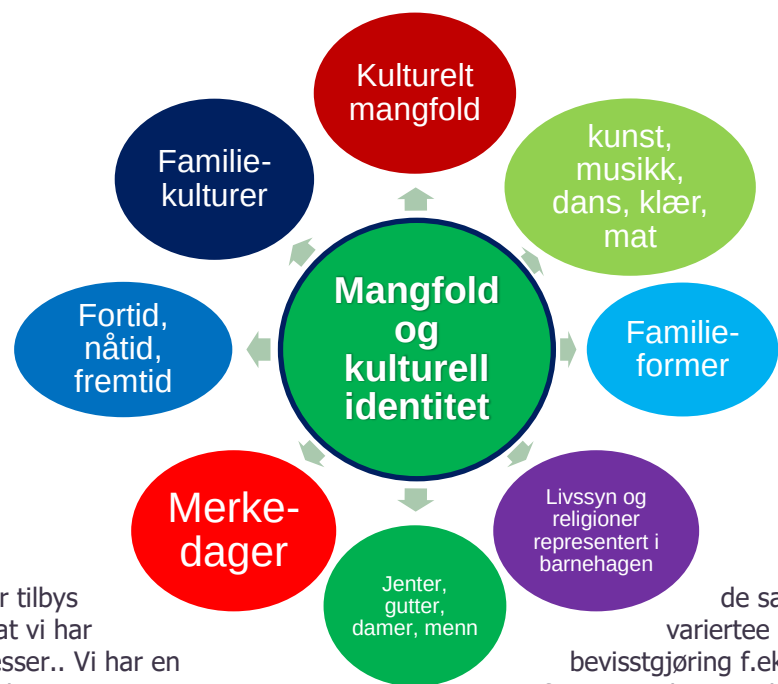
Gutt 4 år

⁶ Haimusikk omtales i boken *Se barnet innenifra* og defineres som «den musikken som «spilles i oss» / det som skaper en indre uro i oss når barn gjør noe som vi synes er vanskelig (vi blir irriterte, reagerer med sinne, blir lei oss...)»

Mangfold og likeverd

I Åneby barnehage er vi et lite flerkulturelt samfunn med barn, foreldre og ansatte med ulike familie-kulturer, med ulike ting vi liker å gjøre, ulike ting vi er gode til og ulike ting vi må øve på. Vi er fra ulike nasjoner, og vi kan ha ulik tro og livssyn.

Det ser vi som en stor styrke for barnehagen, og i tråd med [rammeplanen](#) vil vi bruke mangfold som en ressurs i vårt arbeid.

Likestilling

Det er viktig for oss at jenter og gutter tilbys lekene og de samme aktivitetene, og at vi har som kan appellere til barns ulike interesser.. Vi har en hvordan vi ordlegger oss. Vi omtaler ikke jenter som *guttejente*, gutter vil ha hårspenner og går med rosa genser. Barna får oppleve ansatte som utfører arbeidsoppgaver uansett kjønn samtidig som vi utnytter hverandres ressurser.

de samme varierte leker bevisstgjøring f.eks. om og for oss er det naturlig om

Til videre refleksjon:

Gir vi jenter og gutter like mye oppmerksomhet? Gir vi forskjellig type tilbakemeldinger?

Progresjon

Undring og samtaler om mangfold, tro og livssyn, likheter og ulikeheter.

. Barna blir kjent med kulturer og merkedager utover de som er representert i barnehagen. Barna får innblikk i bakgrunnen for ulike merkedager.

Barna deltar i avdelingenes ulike markeringer av og samtaler om kulturene som er representert på avdelingene, og eventuelle fellesmarkeringer på huset.

Ideer

Henge opp bilder av familien og eventuelt aktiviteter familien liker å holde på med. Synliggjøre ulike skriftspråk / «velkommen» på ulike språk. Spille musikk barna hører hjemme. Servere ulike retter / markere FN-dagen.

Lese bøker/fortellinger, fortelle historier, bruke internett.

Involvere foreldrene.

Kapittel 5 «Vi skal få leke og ha det morsomt»

Den gode barndom

Gutt 4år

Rammeplanen sier; *Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn i barnehage får en barndom preget av trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt.*

Den gode voksne er grunnlaget for å skape et godt omsorgsfullt miljø i barnehagen.

Barnesamtaler våren 2018

Hvordan skal det være i barnehagen for at det skal være fint å være barn her?

Vi skal få sykle, ha det morsomt og gøy,

Vi skal leke og ha venner.

De voksne skal være snille og litt bestemte.

Ingen skal være slemme

De voksne er snille og leker med oss

De voksne skal hjelpe barna når de er lei seg.

De voksne skal passe på oss

Vi skal få være litt i fred.

Foreldremøte 25/9-17

Hva er en god barndom for ditt barn?

Barn må få være barn og leken er viktig

Frihet til å utfolde seg.

Bli nysgjerrige, utforske og bli interesserte i å lære

Barna skal få utfordringer, og vi skal «pushe» når barn trenger det

Solidaritet og fellesskap. Kos, kjærlighet, omsorg og trygghet.

individuell utvikling.

Fra personalmøter og planleggingsdager 2017-18

- jeg er en **viktig nr 2** i barnas liv.
 - jeg skal være **tilgjengelig**.
 - alle barn skal ha en **heiagjeng**.
 - jeg er **rollemodell**, **barna spiller seg** i meg, og at jeg **setter spor**.
 - jeg skal være **barnas talsmann**.
 - barn skal få så **mange blanke ark** som de trenger.
- Se nærmere beskrivelse neste side.

Nærmere beskrivelse:

Jeg er en viktig nr 2 i barnas liv

- Etter foreldrene er personalet «en viktig nr 2» i barnas liv der vi har i oppgave å gi barna trygghet, omsorg og nærhet. Barna skal oppleve at barnehagen er et trygt sted å være og at de voksne er der for dem.
- Vi er viktige for barns opplevelse av en god barndom
- Våre holdninger og væremåte vil prege barn her og nå og i fremtiden og vil bidra positivt eller negativt for barnas selvfølelse.

Barnas talsmann

Jeg tar tak i det hvis jeg mener at det blir handlet uriktig mot et barn i barnehagen, og jeg tar det opp til diskusjon med mine kollegaer.

Med tro på at barn vil, men ikke alltid får til, vet jeg et at de må få nye sjanser og så *mange blanke ark* de trenger.

- Jeg gir barnet nye sjanser og støtte når det strever..
- Jeg gir barna mulighet til å prøve og feile og ikke henge meg opp i det negative
- Jeg lar ikke uønsket atferd styre mitt syn på barnet, men møter det på en positiv måte med tro på at det forsøker å fortelle meg noe.
- Jeg stempler aldri barnet!
- Jeg ser den hjelpen barnet trenger
Jeg ser utviklingen hos barnet og har fokus på det positive / det barnet får til (LØFT).

Jeg skal være tilstedeværende voksen

- Jeg prioriterer det viktigste først - barna!
- Jeg er til stede med hele meg, er der for barna, ikke opptatt av telefoner eller andre medier. Leker med dem.
- Jeg ser, føler og hører barnas energi og utstråling. Tar meg tid og se og lytte til det barna forteller/formidler.
- Jeg setter pris på de magiske øyeblikkene og ser de små og store lysglimtene.
- Jeg har tid og ro.
- Jeg ser barnet fra der det er.
- Jeg er i forkant for å forebygge konflikter og forebygge at negative hendelser får utvikle seg.

Jeg er til stede for å se hva som skjer, hvordan barna har det, hvordan samspillet er og om alle har det bra.

Jeg er rollemodell

- Jeg vet at barna tar etter meg. Derfor er jeg bevisst på mine handlinger, kroppsspråk, språk og stemmeleie.
- Jeg er høflig og snakker til andre på en respektfull måte, gir anerkjennelse, ros og er positiv
- Jeg gir kjærlighet, viser omsorg og respekt
- Jeg vet at det jeg gjør mot et barn og sier til et barn, kan sette varige spor.
- Jeg vet at hvordan jeg møter barnet påvirker barnets syn på seg selv
- Jeg er rollemodell gjennom å vise at jeg setter grenser for meg selv – sier stopp!

Jeg skal være
større, sterkere, klokere, men god

Når det går, skal jeg følge barnsets behov. Når det kreves, skal jeg ta ansvar og bestemme, men på en god måte.

Tid til lek og vennskap

LEKENS EGENVERDI

Barndom og lek er knyttet tett sammen, og leken skal ha en fremtredende plass i barnehagedagen. Barn leker for å leke, og leken har verdi i seg selv bare som lek.

Mål:

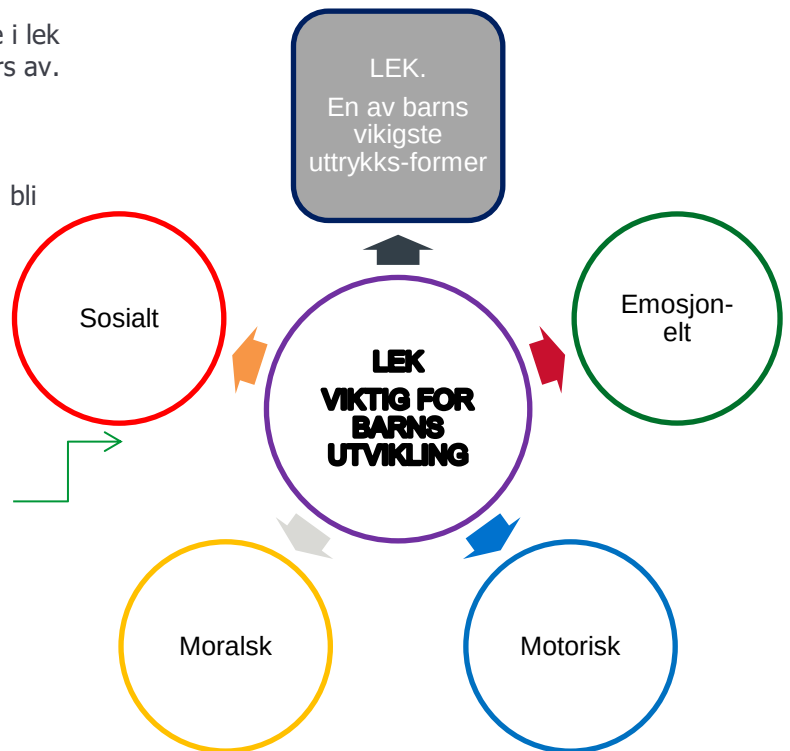
Barna er aktive i lek.

Barna har lekekompetanse – (kommer i gang med egen lek, kommer med i lek med andre, kan løse uenighet, videreutvikler leken og er en attraktiv lekekamerat).

Personalets ansvar:

- **Skape godt lekemiljø** - Se også avsnittet om barns medvirkning s.14 Reggio-Emiliainspirert barnehage
 - et miljø der barna trygge på hverandre og de voksne slik at de kan hengi seg i leken
 - et miljø som inspirer til lek med varierte lekemuligheter og tilgjengelighet til leker
 - gi barna felles inspirasjon til lek
 - verne leken / unngå å avbryte barn og voksne i lek
 - gi barna mulighet til å skape vennskap på tvers av avdelingene
 - gi venner anledning til å være sammen
- **Observere:**
 - vær til stede og hjelpe barn inn i lek eller til å bli værende i lek
 - vurdere når vi kan/skal gå inn i leken som gode lekepartnere
 - vurdere når vi kan/skal hjelpe så leken får utviklet seg

I tillegg til lekens egenverdi, er leken barnets viktigste læringsarena.

Læring

Mål:

Barna er nysgjerrige, spørrende, ivrige og søker svar.

Personalets ansvar:

- **Gi respons**
 - på barnas nysgjerrighet, vise interesse for det de er opptatte av. Huske at barna «opplever verden for første gang.» og at en liten sten eller en papirlapp kan være spennende.
 - på barns egne løsninger og søken etter svar
- **Motivere til lærelyst**
 - at det er moro og spennende å lære å finne ut av ting
 - introdusere barna for ulike temaer og prosjekter
 - bruke undrende spørsmål og filosofere sammen
 - gi erfaringer fra de syv fagområdene beskrevet i rammeplanen både gjennom det vi gjør i hverdagen, gjennom lek og gjennom mer formell læring med f.eks prosjekter. Dette beskrives i andre planer (årsplan/månedssplan/prosjektplan) og gjennom dokumentasjon av det vi gjør.

Vi jobber ut i fra filosofien til Reggio-Emilia*-barnehagene som sier

barna har alle muligheter for utvikling boende i seg og at vår rolle er å legge til rette for utvikling, la barnet få mulighet til utforske og tolke omgivelsene.

*Se også avsnittet om barns medvirkning s.14.

«Jeg må få tid til å tenke selv – og få lov til å gjøre selv»

Om danning, demokrati og medvirkning

Danning

Danning foregår hele livet gjennom alt vi opplever, hvordan vi blir møtt av andre og hvilke verdier vi vokser opp med. Det handler om å utvikle **forståelse** for felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet og å få **delta i å utvikle** verdier og holdninger sammen med andre. Det handler også om å stille **spørsmålstegn**, ytre sine meninger og **kunne yte motstand** på vegne av seg selv og på vegne av andre.

Det aller viktigste i dannelsesprosessen er å gi barna **god selvfølelse** og at de gjennom den kan forstå både seg selv og andre.

For oss handler dette mye om

- hvordan klimaet i barnehagen er med trygge, omsorgsfulle voksne
- hvordan vi i praksis viser *raushet, redelighet og respekt*
- hvordan vi ivaretar barnas rett til medvirkning og
- at vi er gode veiledere for barna som tydelige, men gode voksne (*Større, sterkere, klokere, men god*)

God selvfølelse positiv selvforståelse		
Det handler ikke om å si "så flink du er", men om å skape flest mulig situasjoner hvor barna trekker disse konklusjonene om seg:		
Jeg er viktig!	Andre tar meg på alvor.	Jeg er et godt menneske
De viser meg tillit	Jeg er viktig for fellesskapet	
Jeg får bidra	Jeg er kompetent	Jeg kjenner meg selv.

«Når de voksne må si nei, skal de snakke til oss med snille stemmer.»

Fra lydighet overfor regler til indre ansvarlighet

° ° °

Jente 4,5 år

Vi vil at barnet skal utvikle en indre ansvarlighet for sine handlinger ut i fra

Personalets rolle:

- Barnet skal møte tydelig voksne som hjelper det til å reflektere over egne handlinger, over hva som er greit og ikke, og at noe kanskje er greit i én situasjon, men ikke i en annen.
- Vi skal hjelpe barnet til å utvikle forståelse for at egne ønsker av og til må vike for fellesskapet.
- Vi bruker de situasjonene som oppstår i barnehagen *Hva kjenner du nå, hva synes du er greit, hva tror du han tror du hun synes det var greit, hva kan du gjøre i stedet?* Vi skal styrke barna i å stå opp for seg selv og andre.
- «Jeg-budskap»: Vi mener at barn kan takle at vi (både barn og voksne) har ulike grenser når de formidles som et «jeg-budskap». *Jeg vil / vil ikke at du..... fordi.....*

**Hensyn til
seg selv
hverandre og
omgivelsene**

føler,

Hvis personalet opplever behov for felles regler, skal dette opp til felles refleksjon i personalgruppen – *Hva, hvorfor, hvordan formidle det overfor barna.*
Når det er naturlig, tas barna med i denne prosessen.

Demokrati og medvirkning

Personalets rolle:

- Vi viser barna at alle er like viktige; at vi som voksne hører på alle, at alle skal få uttale seg og at vi tar det andre sier og gjør, på alvor.
- Vi bevisstgjør barna på flertalls-avgjørelser, og barna opplever/lærer at egne ønsker av og til må settes til side for fellesskapet.
Barns rett til medvirkning er i denne sammenheng en viktig del av demokratiet i barnehagen.
- Vi har et ansvar for å bli kjent med hvert enkelt barn, deres måte å uttrykke seg på, deres behov og interesser, og
- Vi har et ekstra stort ansvar for å sikre at vi hører og ser de som ikke er sterkest verbalt og som ikke gir så mye uttrykk for behov og ønsker. Deres medvirkning er like viktig.
- Arbeidet vårt skal ta utgangspunkt i barnas perspektiv. Det betyr at vi må kjenne hvert enkelt barn og ha generell kunnskap om barns utvikling i alderen 0-6 år.

Litt mer om barns medvirkning

Reggio-Emiliainspirert barnehage

Vi har latt oss inspirere av barnehagene i byen Reggio Emilia som ligger i Nord-Italia. Deres filosofi er at barn skaper sin egen kunnskap i **samhandling med andre barn, med omgivelsene sine og med kompetente, nysgjerrige voksne**. For oss betyr dette

- Prosjektjobbing: Barnas ideer, tanker, nysgjerrighet og interesser skal være retningsvisende for arbeidet vårt. Det kan være kortvarige prosjekter eller prosjekter som går over tid.
- Leker og materiell gjøres tilgjengelig slik at det inspirerer barna til å bruke det og slik at barna selv kan ta initiativ til å ta det i bruk.
- Møbleringen/utformingen av rommet viser hva rommene skal/kan brukes til.
- Bord og stoler er i barnehøyde slik at barna blir mer selvhjulpne og uten at møblene dominerer rommet.
- Møbleringen skal gi mulighet for fleksibilitet og enkel ommøblering for å kunne skape ny inspirasjon og slik at rommene kan få ny funksjon.

Progresjon

Samtale om demokrati, ansvar for fellesskapet, om respekt og likeverd, om verdien av forskjellighet. Delta i mer formelle barnemøter, og bli bevisst sine muligheter til å si sin mening. Delta i refleksjoner rundt etiske dilemmaer.
Kunne unne andre.

Kunne sette egne behov til side, og handle til beste for andre.

Styrke barna i tro på seg selv, på deres egen identitet, deres styrker og utfordringer. Barna kan sette ord på følelser og bli bevisst disse. Kunne **si** «nei/stopp». Være med på felles avgjørelser.

Barna påvirker planleggingen og hverdagen både gjennom det de viser av interesse og gjennom at de blir spurt.

Barna opplever at vi ser, bekrefter og responderer på deres følelsesuttrykk. Barna veiledes i å forholde seg til andres følelsesuttrykk – lære dem normer for samhandling – hva vi kan og hva vi ikke kan gjøre. Lære barna å **formidle** «nei/stopp».

Kapittel 6 Bærekraft

Fra [rammeplanen](#): Barnehagen har en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftig samfunn.

Fra personalmøter våren 2018

Det er viktig med bevissthet og kunnskap både for barn og personalet, og vi må jobbe med holdninger og verdier. Men først og fremst vise bærekraft gjennom handlinger.

Forslag til progresjon

Ansvar for fremtiden og behov for bærekraftig utvikling
Forståelse for egen mulighet til å påvirke og medvirke
Forståelse for sammenhengen i naturen. Naturens kretsløp.
Forsøpling og ressursbruk.

Forståelse for kildesortering, Gjenvinning – hvordan og hvorfor – om bruk og kast

Gode naturopplevelser. Barna deltar i det praktiske arbeidet med bærekraft (kildesortering, papir- og vannforbruk),.

Idébank

- Turer i nærmiljøet
- Bli kjent med livet rundt oss (blomster, trær, insekter, fugler og dyr)
- Bli kjent med årstidene
- Rydde rundt oss og ta med søppel hjem.
- Redusere matsvinn:
Forsyne oss så vi ikke kaster mat eller heller ut drikke.
Jobbe for å lage riktig mengde med mat. Føre logg over matmengde ved varmmatservering. Heller lage litt for lite enn alt for mye. Alternativt ha knekkebrød i tillegg.
- Oppfordre til å ta av skoene fremfor å bruke blå overtrekkssokker
- Tøy som skal hjem til vask: Bruke tøynett eller lignende fremfor engangsforbruk av plastposer
- Oppbevaring av mat: Bruke matbokser fremfor små plastposer.
- La barna oppleve at ødelagte leker ikke automatisk erstattes med nye.
La barna se at vi reparerer fremfor å kjøpe nytt.
- Ha leker på omgang mellom avdelingene. Det er ikke nødvendig å ha tre sett av alt.
- Ha en type lekotek for barnehagene der barnehagene bytter leker seg i mellom.
- Ved innkjøp, vurdere emballasjen – storpakninger fremfor mange små.

Kapittel 7 Livsmestring og helse

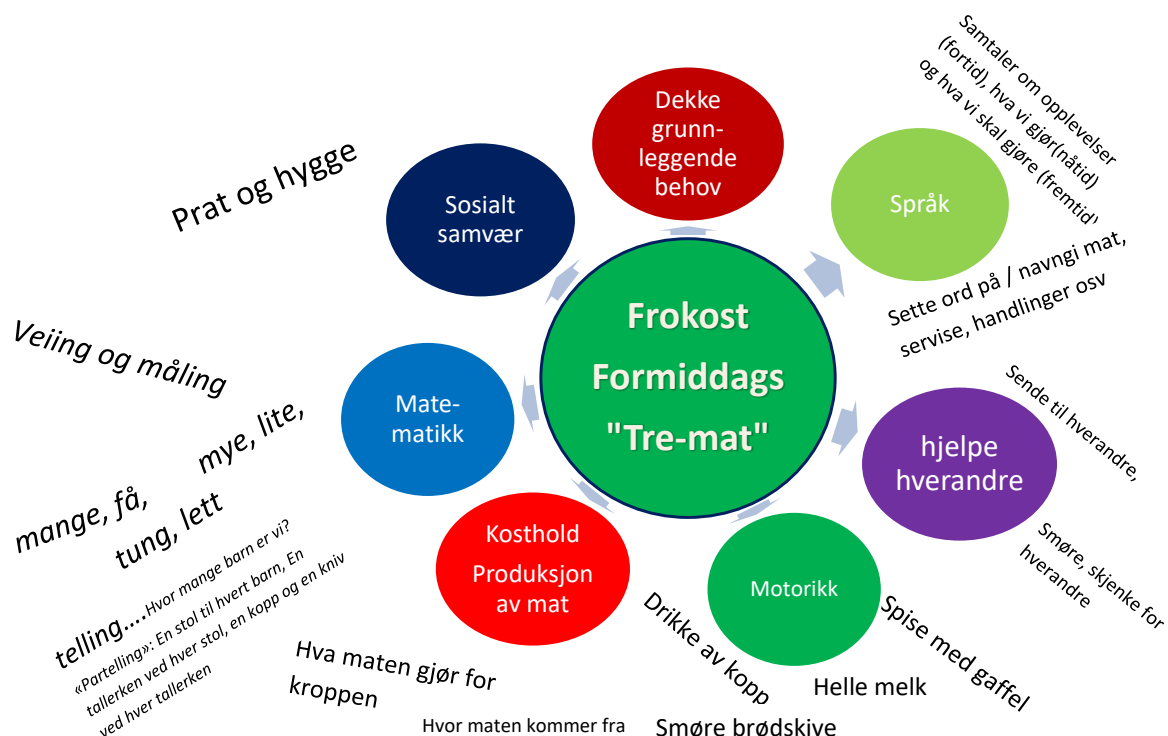
Gutt 2år

«Det var kilometer god mat i dag»

Mat og måltider

Rammeplanen setter krav til at vi retter oss etter [nasjonale retningslinjer for mat og måltider i barnehagen](#). Retningslinjene understreker måltidets sosiale funksjon samtidig som den gir føringer for å tilby barna næringsrik mat. I Åneby barnehage har vi tre faste måltider frokost, lunsj og ettermiddagsmåltid («3-mat»). Lunsjen serveres av barnehagen, de andre måltidene er medbrakt. Barna har også medbrakt matpakke til lunsj en dag i uken. Til lunsjen serverer vi tre av dagene brødmatt med hjembakkt brød, variert pålegg, frukt og grønnsaker og en dag varmmat der vi varierer mellom vegetarmat, fisk og annen mat.

HVA ER MÅLTIDET MER ENN MAT?

Progresjon

Bevisstgjøring om sunn kost, helse og næringsinnhold i mat. Hva kroppen trenger. Hvor kommer maten fra? Bærekraft. Kortreist mat. Forbruk.

Barna skal oppleve å bidra til et hyggelig måltid, dekke hyggelige bord / rydde av, delta i det sosiale samværet og samtaler. Selvstendighet – drikke av kopp, smøre selv, helle av melkekartongen, forsyne seg selv. Begrepstrening.

Barna opplever glede, hygge og sosialt samspill. Måltidene dekker barnas grunnleggende behov for mat og næringsrik mat.

«Hvorfor så du det ikke? –Hvorfor gjorde du ingenting?»

Forebygging av vold og seksuelle overgrep

Rammeplanen sier: *Personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages.*

I personalmøter 2017-18 og forelremøte 19/3-2018 er vi kommet fremt il at vi støtter oss til studier og forskning som viser at voksne må tilrettelegge for at barn kan fortelle om overgrep.

Barn må

- få vite at overgrep kan skje barn og unge
- må få vite at det ikke er lov
- må lære ord på alle kroppsdeler,
- må få oppleve at utforsking av kropp er naturlig og ikke er skambelagt.

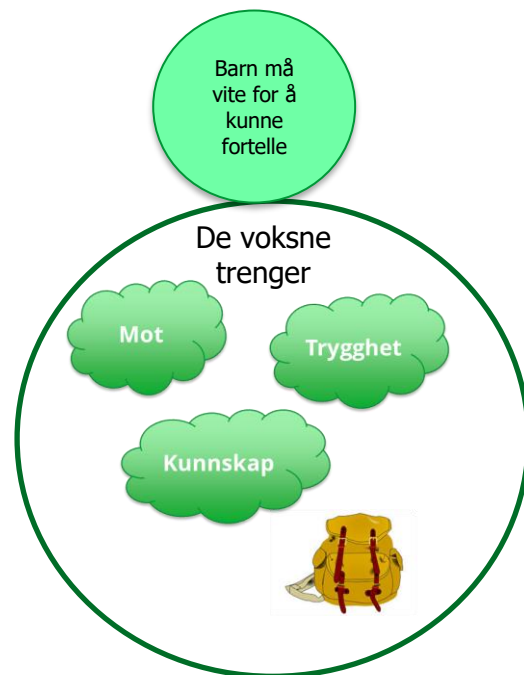
Personalet må

- forstå betydningen av forebygging
- tørre å snakke med barna om temaet
- våge å se
- vite hvorfor barn ikke forteller
- vite hvordan vi skal snakke med barn som forteller
- våge å tro og å gjøre noe med det

Forebygge

Oppdage

Handle

Mot til å hjelpe barn
Trygghet til å hjelpe
Kunnskap om hva som hjelper
Bevissthet om egen motstand «Hva jeg har i ryggsekken»

Progresjon

Barna skal få vite at overgrep kan skje og at voksne ikke har lov. Lære barn forskjell på gode og vonde hemmeligheter og trusler.

Om gode og vonde berøringer. Retten til å bestemme over egen kropp / Om å sette grenser / si nei/stopp. Om å si fra når noen gjør noe som ikke er greit.

Snakke om kroppen og kroppsdeler i naturlige situasjoner. Bruke bilder, puslespill og annet materiell.

Arbeidsredskap:

- *Det er mitt valg* for de eldste barna
- Program og filmer fra Salaby
- *Jeg vet*

Kapittel 8 Overganger

Gutt 3år

«Nå kan du gå» - Overgang hjem-barnehage

Å begynne i barnehage er en overgang i barns liv der de er ekstra sårbare, og der de har ekstra behov for «den trygge havnen» med foreldrene til stede. Dette krever en *foreldreaktiv periode* i oppstarten.

Hensikt med tilvenningsperioden:

1. Barna får en trygg relasjon til personalet før det skal være i barnehagen uten foreldrene. Tar kontakt, vil være hos en voksen og lar seg trøste hvis det er behov for det..
2. Foreldrene blir kjent med hvordan barnet kommer til å ha det i barnehagen og er trygge på at dette blir et godt sted for barnet å være.
3. Personalet observerer og blir kjent med barnet, dets vaner, rutiner og reaksjonsmønstre gjennom foreldrene som er de som kjenner barnet.

Rutiner:

- Vi inviterer til **foreldremøte** for nye foreldre før oppstart av nytt barnehageår med agenda:
Forskning om barns behov for foreldreaktiv oppstart i barnehagen.
Konkrete rutiner for tilvenningstiden.
Foreldrenes forventninger og spørsmål.
- Vi inviterer til **oppstartssamtale** etter felles mal for barnehagene i kommunen.
- Vi anbefaler **besøk** til barnehagen før oppstart
- **Foreldreaktiv tilvenning** i 2-3 uker med forventet tilstedeværelse i barnehagen den første uken. Behovet for mer tid vurderes ut i fra barnets behov.

Jente 3år

«Nå er jeg stor». Overgang fra avdeling til avdeling

Mål

Barna er forberedt og motivert til å begynne på ny avdeling. Barna er kjent med ny avdeling, lokalene, barn og voksne.

Tiltak:

- Fellessamlinger ca 2 ganger pr måned.
- Spontane besøk til de andre avdelingene i løpet av året.
- Faste besøksdager til sin nye avdeling når avdelingen er bestemt. Overgangssamtale mellom foreldrene og ped.leder på ny avdeling.

Snart skoleelev. Overgang barnehage-skole

Mål

- Barna møter skolen med nysgjerrighet og positive forventninger.
- Barna møter skolen med tillit til egne forutsetninger
- Foreldrene kjenner overgangsrutinene beskrevet i Nittedal kommunes kvalitetsdokument for overgang mellom barnehage og skole, 2. barnehagens interne rutiner og innholdet i barnehagens arbeid for førskolebarna og

Tiltak

Barnehagen følger rutinene i Nittedal kommunes kvalitetsdokument for overgang mellom barnehage og skole. I tillegg har vi følgende interne rutiner:

- Førskolegruppe 1 gang pr uke med dette som fokus::
 - Økt fokus på barnets opplevelse av mestring og positiv selvfølelse, selvstendighet og samarbeid.
 - Lek med språket og førmatematiske aktiviteter
 - Barnas forventninger til å begynne på skolen
- Foreldremøte internt i barnehagen

Kapittel 9 Barnehagen som lærende organisasjon

Bakgrunn

Om barnehagen som *lærende organisasjon* sies det blant annet:

Som pedagogisk samfunnsinstitusjon må barnehagen være i endring og utvikling. Barnehagen skal være en lærende organisasjon slik at den er rustet til å møte nye krav og utfordringer. (RP06:16).

Rammeplanen sier: *Barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemodeller.*

Litt om situasjonen i Ånby barnehage

Ånby barnehage har et personale som i gjennomsnitt har lang fartstid og lang erfaring i barnehage. Fokuset på barnehagen som en del av barns utviklingsløp og satsningen på kvalitet i norske barnehager gir en opplevelse av å være en del av en større sammenheng. Dette skaper en stolthet og forståelse for egen betydning og et ønske om å følge den faglige utviklingen som skjer i barnehagene i Norge.

Mål for faglig utvikling

- Personalet jobber mot felles mål og har felles holdninger til arbeidet i barnehagen.
- Arbeidet vårt er faglig forankret og i tråd med styringsdokumenter og ny fagkunnskap.
- Vurderingsarbeid bidrar til bevisstgjøring og utvikling.
- Vi bruker ny kunnskap til kritisk refleksjon over nåværende praksis.
- Vi er engasjerte, deltakende og positive til ny fagkunnskap.

Tiltak

- Bruker metoder som [*IGPI*](#) og *Lærende nettverk*.
- Vi knytter ny kunnskap til våre erfaringer og nåværende kunnskap. Vi bruker den enkeltes erfaring og kompetanse som en ressurs blant annet gjennom deling av praksisfortellinger og gjennom å ta utgangspunkt i våre interesser og engasjement.
- Se også eget avsnitt om vurdering (neste side)

Plandokumenter

I henhold til rammeplan for barnehagen skal alle barnehager utarbeide en årsplan, og rammeplanen gir føringer for hva planen skal inneholde. Årsplanen (av oss kalt virksomhetsplan) utarbeides i samråd med barnehagens samarbeidsutvalg blant annet etter vurderingsarbeid (se under) av den praksis vi har og etter faglig utvikling. Vi har valgt å utarbeide følgende dokumenter:

1. **Barnehagens virksomhetsplan** (dette dokumentet –endret navnet fra årsplan) som beskriver vårt grunnleggende syn på det pedagogiske arbeidet og som gir føringer for personalets rolle, refleksjon, vurdering og videreutvikling av arbeidet.
Vedlegg: Barnehagens årskalender som viser mer konkrete planer for barnehageåret, som for eksempel arbeid med prosjekter, gjennomføring av arrangementer, foreldremøter og markering av høytider.
2. **Prosjektplaner, månedsplaner eller andre planer for kortere perioder.**

Dokumentasjon

Dokumentasjon er en viktig del av arbeidet i barnehagen og er avgjørende for at barnehagen skal være en lærende organisasjon; Dokumentasjon synliggjør arbeidet for andre samtidig som det tydeliggjør arbeidet for personalet. Dokumentasjon hjelper oss til refleksjon, til vurdering og til å videreutvikle oss. Dette kalles **pedagogisk dokumentasjon**.

Eksempler på dokumentasjon

- **Bilder:** Vi tar bilder i barnehagen som vises til foreldre og som benyttes i samtaler med barna. Av sikkerhetshensyn oppbevarer vi ikke digitale bilder med nærbilder av barna.
- **Arbeider av barna:** Det kan være noe vi har samlet på tur, det kan være formingsarbeider og det kan være referat fra møter i barnegruppen.
- **Registreringsskjema:** Vi tar i bruk et skjema kalt DAPP (dokumentasjon av pedagogisk praksis). Skjemaet kan tilpasses det vi ønsker å registrere, f.eks gjennomførte tiltak, hva som er gjennomført fra fagområder, tegn på måloppnåelse osv.
- **Månedsbrev / brev etter prosjektarbeid.** Vi sender ut oppsummering til foreldrene etter prosjektarbeid eller på slutten av måneden.

Vurdering

Bakgrunn

Vurderingsarbeid er en forutsetning for at barnehagen utvikler seg og er i vekst. Vi ser etter hva vi skal endre og hva vi kan bli bedre til, og vi får synliggjort det som fungerer.

Vurdering skjer gjennom

- Observasjoner, samtaler med og tilbakemeldinger fra personal, barn, foreldre og eventuelt andre
- vurderingsarbeid på avdelings- og personalmøter og på planleggingsdager
- diskusjoner i foreldrerådet og SU og refleksjonssamtaler/kafedialoger på foreldremøter.
- Foreldreundersøkelse i regi av UDIR (Utdanningsdirektoratet)

Konkrete planer for vurdering (hva, hvem og når) står i barnehagens årskalender.

Kapittel 10 Foreldresamarbeid

Bakgrunn

Når barnet går i barnehage, vokser det opp i to forskjellige miljøer. Foreldrene og personalet ser barnet i ulike situasjoner og kan oppleve barnet på forskjellige måter. Det er derfor viktig informasjon vi har å gi hverandre, og det er viktig med åpenhet og tillit slik at vi sammen kan skape en god ramme rundt barnets utvikling.

Mål

- Det er et gjensidig tillitsforhold preget av åpenhet der foreldrene og personalet samarbeider til barnets beste.
Foreldrene opplever å få god informasjon om barnets trivsel og utvikling.
Foreldrene involveres i tråd med *Tidlig innsats* om barns utfordringer og eventuelt tiltak knyttet til deres barn.
- Foreldrene involverer seg i faglig innhold og er medspillere både i vurdering av og utvikling av barnehagens innhold.
- Foreldrene tar kontakt med personalet når de har spørsmål, er kritiske eller har forslag.

Tiltak

1. DAGLIG KONTAKT NÅR BARNET LEVERES OG HENTES.

FORELDRESAMTALER

Oppstartsamtaler for nye foreldre:

Vi gjennomfører samtale med foreldrene til de nye barna, helst før barnet begynner.

[Vi følger en mal for samtalen som er felles for alle barnehagene i kommunen.](#)

Høst og vår:

Vi setter opp tidspunkt for samtaler for alle to ganger i året der hovedfokus er hvordan foreldrene og personalet opplever barnets trivsel, trygghet og utvikling.

[Ta kontakt med pedagogisk leder om du ønsker en samtale før du får invitasjon.](#)

Tidlig innsats – tidlig dialog

Det er viktig med et rask samarbeid dersom foreldrene eller personalet opplever at barnet strever med noe, uansett om det er små eller store ting.

Til foreldrene: Ta kontakt med en gang dersom det er noe dere lurer på eller som bekymrer dere. Personalet vil gjøre det samme til dere. Dette skjer etter felles rutiner for Nittedal kommunes barnehager og skoler, kalt *Tidlig innsats*.

Overgangssamtale barnehage-skole

Samtalen gjelder barnets og foreldrenes syn på skolestart og om det er informasjon som er nyttig for skolen.

2. INFORMASJONSKANALER

Oppslagslagstavle i garderoben ved avdelingene med informasjon om avdelingens planer arrangementer og eventuelt praktisk informasjon.

E-post fra styrer eller pedagogisk leder

1. informasjon om barnehagens drift

2. tilbud om å uttale seg om ulike saker vedrørende barnehagens drift og innhold. Hjemmeside med mer generell informasjon om barnehagen. Og facebook med bilder og korte beskrivelser av små og større hendelser i hverdagen.

3. FORELDREMØTER

Vi har 2 faste foreldremøter i året for alle, (høst og vår). I samråd med foreldrene gjennomføres møtene i stor grad som såkalt kafédialogmøter der foreldre og personalet reflekterer rundt ulike aktuelle emner..

Aktuelt innhold:

Temaer innenfor barns oppvekst og barnehagens pedagogiske innhold. Gjerne basert på ny forskning og fagkunnskap og hvilken betydning dette får for barnehagen og foreldrene.

4. FORELDRERÅD

Foreldrerådet består av alle foreldrene i barnehagen og er et forum der foreldrene kan diskutere saker som angår dem og deres barn. Møter i foreldrerådet kan holdes i sammenheng med barnehagens foreldremøter, eller det kan innkalles til egne foreldrerådsmøter. Personalet, for eksempel styrer, kan delta på møtene etter ønske fra foreldrene.

Foreldrerådet skal fremme foreldrenes fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Foreldrerådet skal bli forelagt saker som er viktige for foreldrenes forhold til barnehagen.

6. FORELDREREPRÆSENTASJON I SAMARBEIDSUTVALGET – SU

Foreldrene velger to representanter med varamedlemmer til barnehagens samarbeidsutvalg –SU.

Fra [rammeplanen](#):

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ.

Samarbeidsutvalget skal bli forelagt saker som er viktige for barnehagens innhold og virksomhet, og for forholdet til foreldrene. Samarbeidsutvalget skal fastsette barnehagens årsplan. Øvrige saker av viktighet er for eksempel forslag til budsjett eller driftsendringer.

SU har ca 2 møter hvert halvår og består av.

2 foreldrerepresentanter + 2 vara.

2 ansattes representanter + 2 vara

1 representant for eier (politisk representant)

Styrer er saksbehandler og referent.

6. TRIVSELSKOMITÉ

Trivselskomiteen består av ca 4-5 foreldre (En ansatt deltar etter behov). Komiteen jobber med trivselsfremmende tiltak som temakvelder og fester for barn og foreldre.

Kapittel 11 Vedlegg til virksomhetsplanen

- Vedlegg 1 Årskalender for Åneby barnehage – eget dokument
- Vedlegg 2 Handlingsplan mot mobbing / krenkelser
- Vedlegg 3 Foreldrenes medansvar for et inkluderende miljø i barnehagen

Planen revideres i løpet av bhgåret 2018-19 etter kompetanseutvikling i regi av UDIR og Nittedal kommune.

- Inneværende plan er utarbeidet etter
- kurs med Nuria Moe august 2014
 - kafedialog med foreldre 2016
 - personalmøter høsten 2014
 - Revidert: Våren 2015
 - Ny revisjon høsten 2017

Nulltoleranse

Barnehagen har nulltoleranse for mobbing. For oss betyr det:

Vi skal stoppe all krenkende atferd, og det er barnets opplevelse av krenkende atferd som er avgjørende!

Tiltak:

1. Forebygge
2. Oppdage – Være til stede!
3. Handle

Se nærmere beskrivelse neste side

Mobbing i barnehage defineres som:

negative hendelser

Å ikke oppleve å være en del av fellesskapet.

Det kan for eksempel være: Utestengning, å bli oversett, nedsettende kommentarer, at noen klusser på tegningen din, trusler (*Hvis du ikke..., så...,*) bli dyttet, løpet, lugget, bli ledd av, ikke bli tatt på alvor,

Krenkelse skjer gjerne i forhold der det er ubalanse mellom de involverte f.eks. på grunn av størrelse, alder eller språkferdigheter og motoriske ferdigheter.

Vær obs på hvor fort det er for voksne å krenke barn

(fra Nuria Moe)

Ta barnas følelser på alvor.
Hold fast ved barnets opplevelser – Vi kan ikke bestemme hva barnet synes er greit eller ikke.

Generalisering (*Hun er en urokråke, der kommer sladrehanen, der kommer han som ikke tåler noen ting...*)

Manglende aksept (*Du kan da ikke være mett nå, du har jo ikke spist noen ting*).

Ikke bruk din makt som voksen til å herske over barn

Tenk over hvordan du møter barnet og hva du sier!

Nærmere beskrivelse

Forebygge

- Gi barna tro på seg selv og styrk deres selvfølelse.
- Ta barns medvirkning på alvor! Medvirkning øker selvfølelsen.
- Bruk av LØFT – tenk gjennom hvordan du snakker til barna, hvordan barn og voksne snakker til hverandre på avdelingen og hvordan vi omtaler hverandre.
- Fremme fellesskapsfølelsen, vennskap og empati på avdelingen.
- Bruk av *Det er mitt valg*.
- Hjelpe barn til å løse konflikter, og lære barna strategier for å løse konflikter selv.
- Hjelpe barna til å sette grenser for seg selv.
- Hjelpe barn til å forstå at ubehag påført av andre ikke behøver å være ment som en krenkelse.

Oppdage: Vær til stede der barna er

«Det er bedre å ta feil enn å overse!»

1. **Være der barna er og følg med hva som skjer dem i mellom.**
2. Vær obs på alle tegn; hva du ser, hører og føler.

Vær f.eks obs på det barnet som sirkler rundt deg og vil holde deg i hånden.

Vær obs på hvordan du gir respons til barn selv om du opplever handlingen som uskyldig eller tenker at «dette må barnet lære å takle».

Barn som er sensitive mot krenkelser

Ta barnets opplevelse på alvor; «Jeg så at dette ikke var greit for deg.....» og gi støtte på at vi er der for barnet.

Jobb med barnets selvfølelse over tid og hjelp det med å klargjøre situasjonene som oppstår uten å bagatelliserer hennes eller hans opplevelse.

Husk at hun/han ellers kan oppleve dette som en ny krenkelse.

Hvis foreldre forteller at noen oppfører seg krenkende mot deres barn:

- Vær tydelig på at det er bra at de forteller oss dette og på at vi vil være nær barnet deres og følge med på hva som skjer.
- Bestem tid for et oppfølgingsmøte - raskt, og følg rutinene for *Tidlig innsats*)
- I møtet: Bestem konkrete tiltak i samarbeid med foreldrene
- Gi foreldrene innsikt i hvordan barnehagehverdagen er for barnet, og hva vi gjør, f.eks ved bruk av loggbok.

Grip inn / handle

Stopp negativ handling – 5 viktige ord

1. Si så de involverte barna hører det:
 - dette så ikke godt ut
 - dette hørtes ikke godt ut
2. Snakk først med den som blir krenket / mobbet

Si til de som krenker, at du skal snakke med dem etterpå.

3. Ta det opp med dem uten selv å krenke. Tenk på tonefall og kroppsspråk. Fortell dem at dette ikke var greit. Ordne opp og bli ferdig med det.
4. Hvis den negative atferden fortsetter, bruk *Tidlig innsats* og start et samarbeid med foreldrene.

Samarbeid hjem-barnehage / Tidlig innsats

Ha samtale med foreldrene til både den som blir krenket og den som krenker.
Bestem konkrete tiltak, og sett opp dato for nye møter.

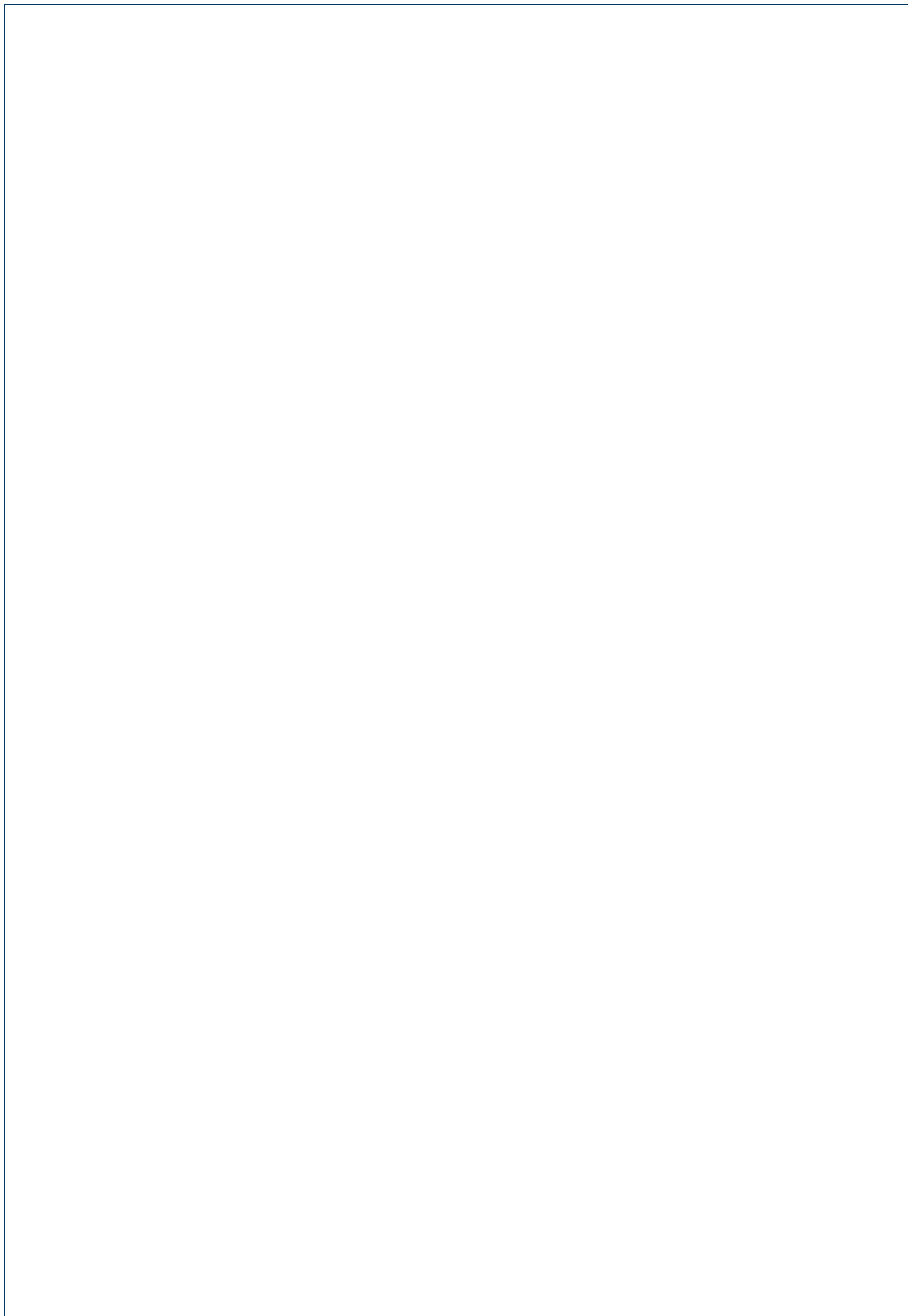
Foreldrenes medansvar for et inkluderende miljø i barnehagen Vedlegg 3

Foreldrene utarbeidet følgende retningslinjer på foreldremøte i 26.09.2016

- Foreldre oppfordres til å lære navnene til barna på avdelingen
- Du kan være viktig for andre barn. Hvordan du møter dem, kan ha stor betydning for den enkelte.

Hvis det ikke passer å samtale med barn som tar kontakt med deg, så forklar dem det. Ikke bare overse dem. Si «hei», og gjerne navnet.
- Hvis barna er med hverandre hjem: Vær åpen for at andre barn enn ditt barns nærmeste venn kan ha behov for en invitasjon.
- Ved bursdagsinvitasjon:

Inviter alle barna eller en gruppe som er forståelig for barna slik at ingen følger seg tilsidesatt – utenfor fellesskapet.
- Vær bevisst på hvordan du omtaler andre barn eller familier hjemme. Du er et forbilde for å vise toleranse og respekt.

Åneby barnehage

NITTEDALKOMMUNE
der storby møter marka

TLF: 67 07 01 58 / 67 07 53 08

Epost: aneby.barnehage@nittedal.kommune.no

Adresse: Blikrudveien 8 1484 Hakadal

www.nittedal.kommune.no